

redeunt. **AMBRO.** O duriora saris pectora iudeoꝝ. Iudex arguit: credit minister: peditoꝝ scelus suū morte cōdemnat: elemēta fugiunt: terra cōcutitur: monumenta reserantur: iudeoꝝ in īmobili duritia manet: oꝝbe pꝛusso **BEDA.** Unde merito p centurione fides ecclesie designatur: quē dei filiū tacente synagoga pfirmat. Impletur aut quod dominus patri conqueritur dicens. **Elongasti a me amicus et proximus: et notos meos a miseria.** vnde sequitur. **Stabant autē oēs notī eius a longe.** **THEO.** Sed feminaz genus olīz maledictum manet et videt hēc omnia. Sequitur enim: **Et mulieres que secute erant eum a galilea hēc videntes.** Et sic pime resocillantur iustificatiōe aut benedictiōe a passiōe profluente sicut et resurrexerunt.

Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus: hic non consenserat cōsilio et actibus eorum: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatū et petiit corpus iesu et depositum inuoluit ī syndone: et posuit eum in monumento exciso in quo non dūz quisqꝫ positus fuerat. **Et dies erat pasceus et sabbatum illucescebat.** Pubescentes autem mulieres que cū eo venerant de galilea viderūt monumentum: et quemadmodū positum erat corpus eius: et reuertentes pauperunt aromata et vnguenta et sabbato quidem siluerunt secundum mandātū.

GREGVS. fuerat qñqꝫ ioseph occultus christi discipulus deniqꝫ vinculuꝫ timoris rumpens feruentior factus dominicuꝫ corpus turpiter pendens a ligno deposuit: cōparans pꝛeciosam margaritam verborum modestia. **Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio.** **BEDA.** Decurio vocatur qꝫ sit de ordine curie et officia curie administret: qui etiā curialis a procurando munera ciuilia solet appellari. **Magne ergo ioseph dignitatis apud seculum sed maioris apud deū meriti fuisse laudatur.** vnde seqꝫ: **Vir bonus et iustus: hic non consen. consil. et acti. eorū: ab arimathia ciuitate iudee.** Arimathia ipsa est ramatha ciuitas belcane et samuelis. **AVG.** de concor. euangeli. **Dicit autem iohannes qꝫ erat discipulus iesu.** vnde et hic subditur: **Qui expecta. et ipse regnū dei.** Merito autem mouet: **Cur ille qui propter timorem occultus erat discipulus: ausus sit petere corpus eius: quod nullus eorum qui eū palaz sequebatur auderet.** Sequitur enīz: **Hic accessit ad pilatū: et petiit corpus iesu.** Sed intelligendum ē istūz fiducia dignitatis hoc fecisse qua pꝛeditus poterat familiariter intrare ad pilatū. In extremo autem illo officio funeri exhibendo minus videtur curasse de iudeis: quā solet in dño audiendo eorū inimicitias deuotare. **BE.** Sic igitur per iusticiāz meritoꝝ sepeliendo corpori dominico dignus fuit per nobilitatem potentie secularis illud impetrare. vnde sequitur: **Et depositūz inuoluit ī syndone.** Ex simplici sepultura domini ambitio diuitūz condemnatur: qui nec in tumulis quideꝫ possint carere diuitiis. **ATHA.** Enomiter etiā agunt qui condunt corpora mortuorū et ea non sepeliunt etiāz si sancta sint: quid enim sanctius aut maius domini corpore: quod tamen in monumento positūz est: donec die tertia resurrexit. Sequitur enim. **Et posuit eum in monumento exciso.** **BE.** Scilicet de petra ne si ex multis lapidibus edificatum esset: post resurrectionē suffossis tumuli fundamētis ablatas furto diceretur. In nouo etiāz ponit monumento. **Nā sequit: In quo nondūz quisqꝫ positus fuerat: ne post resurrectionē ceteris corporibꝫ remanentibus: surrexisse alius suspicaretur: quia vero sexta die hō factus est: recte dominus sexta die crucifixus humane re**

parationis impleuit arcem. vnde sequitur. **Et erat dies pasceus** qꝫ pꝛatio iterpꝫat quo noie sexta feria appellabatur: qꝫ ea die qꝫ in sabbatū foret necessaria pꝛatio quia vō septimo die requieuit pꝛator ab ope suo: **Sabbato dñs in sepulchro requieuit.** vñ seqꝫ. **Et sabbata illucescebat.** **BE.** pꝫa at legim: qꝫ stabat oēs notī ei a longe: et mulieres qꝫ secute erāt eū. hīs qꝫ notis iesu post depositū e. cadaver ad sua remeātibꝫ sole mulieres qꝫ arn amabat funt: **Subsecute autē mulieres qꝫ cū ipso venerāt de galilea viderūt monumentū.** et quēdā modū positi erat cor. ei. vñ. ei tpe pꝫuo manus possent sue deuotiōis offerre. **THE.** Neqꝫ in fidei debita adhuc hēbant: sꝫ qꝫ puro hōi aromata et vnguenta parabat more iudeoꝝ qꝫ talia exhibebāt de iunctis. vñ. se quis. **Et reuer. pauca. aroma. et vnguenta.** **BE.** Sepulchro. n. dñs qꝫ diu licebat opari. i. vsqꝫ ad solis occasūz vnguenta pꝛeparādis erant occupate. **Nā datū aut erat: vñ sabbatū silentiū.** i. quies a vespera vsqꝫ ad vesperā suaret. **Sequit. n.** Et sabbato qꝫ de siluerūt scōz mandātū. **AM.** Wꝫice aut iustus xpi corpꝫ sepelit. **Talis. n. ē xpi sepultura que fraudē iniquitatēqꝫ nō habeat.** Merito aut matthe hōc diuitēz dixit suscipiendo. n. diuitē nesciuit fidelis pauper iustus corpus xpi operit syndone vesti: et tū dñi corpꝫ gloria sua: vt et ipse iustus: si mortuum credidit: operi tamen diuinitatis plenitudine sue: sed et vestit ecelūz in nocentie gratia. **BE.** Ille ē in syndone munda inuoluit iesū qꝫ pura cū mēte suscepit. **AM.** Nec ociose alius eū gelista monumentū nouū dixit: alī monumentū ioseph et enīz tumulus hīs parat qui sub lege sūt mortis. vñ. mortis tumulū suū nō hz. **Que. n. cōcilio tumulo et o solus enim tumulo includit: qꝫ mortis christi et sit cōs scdm naturā: specialis ē secū dū virtutē.** Bene aut xps in monumento condit: iusti: vt iusticie habitatione rescedat monumentū enim hoc in duricie gentilis petra iustus excidit penetrati verbū vt pꝫderet manationis virtus xpi. **Qui pulcherrime amotus ē lapide.** Quicūqꝫ in se bene bu manerit xpm: diligenter custodiat ne cū pꝫdne veporū die sit ingressus. **BE.** Quod autem dominus sexta die crucifixus: septima ī sepulchro quiescit: significat qꝫ i sexta mūdi etate nos pro dño pati: et velut mundo crucifigimur: esse ē in septima vero. i. post mortē corporis quidem ī multis: aīe vero cū dño requiescunt: vsqꝫ huc et mulieres sancte. i. anime humiles dilectione seruantes passionē xpi diligenter obsequuntur. et si forte valeant imitari: scilicet curiositate quo ordine sit eadem passio cōpleta perpendunt: qua lecta: audita: recordata: mox ad paradā sepe ra virtutū quibus xps delectetur conuertit: vt futura pꝫsentis vite paraſceue et requie beata: tempore resurrectionis occurrere christo valeant cum aromatis spiritūz actionum.

CA. XXXIII.

Uta autem sabbati valde disculo renerunt ad monumentum portantes que parauerant aromata: et inueniunt lapidem reuolutum a monumento: et ingressi non inueniunt corpus domini iesu. Et factum est dum mente confecti essent de isto: ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum timent autem et declinarent vultum in terram dixerunt ad illas. **Quid queritis: viuētem cum mortuis: Non est hic: sed surrexit.** Recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in galilea esset dicens. **Quia oportet filiū hoīs tradi in manus hominū peccatoꝝum et cruci**

et crucifigi: et die tertia resurgere. Et recordeate sunt verborum eius: et regressi a monumento nuntiaverunt hec omnia illis undecim: et ceteris omnibus. Erat autem maria magdalene et iohanna: et maria iacob: et cetera que cum eis erant que dicebant ad apostolos hec. Et visa sunt ante illos sicut delyramentum verba ista: et non crediderunt illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: et prociubens vidit linteamina sola posita: et abiit secus mirans quod factum fuerat.

BEDA. Religiose mulieres non solum in die parasceue sed etiam sabbato transacto. i. sole occidente: mox ut operandi licentia remaneat emerunt: aromata: ut venientes vingerent corpus iesu sicut marcus testatur: preoccupante iam noctis articulo monumentum adire non voluerunt. Et ideo dicitur: Una autem sabbati valde diligulo venerunt ad monumentum: portantes que parauerunt aromata. Una sabbati siue prima sabbati prima est a sabbato: quia dies dominicam post resurrectionem mos christi an appellat. Quod autem valde diligulo mulieres venire ad monumentum: magni quidem et iuuentudi omnes feruor charitatis ostendit. **AM.** Sed magna omnis hoc loco plerique dubitatio siquidem hic valde diligulo: Mattheus vespere sabbati ad monumentum venisse dixerunt. sed euangelistas de diversis puteis dixisse temporibus: ut primas alias mulierum et alias consicias visiones. Quod autem scriptum est Vespere sabbati que lucebat in prima sabbati resurrectionis: non sicut temperandum est: ut neque mane dominica que est prima post sabbatum: neque sabbato resurrectio facta creditur: nam quomodo triduum completur? Non ergo vespere rascens dies: id vespere noctis resurrexit. Denique grecus Sero dixit. Sero autem et horarum significat in occasu diei et rei cuiuslibet tarditatem: quomodo si dicas: Sero mihi suggestus est. Et ergo et sero tempus noctis profundum vnde et mulieres ad monumentum accedendi habent facultatem custodibus quiescentibus. Et ut scias nocte factum mulieres alie sciunt: alie nesciunt. sciunt que observant noctibus et diebus: nesciunt que recesserunt. Nescit maria magdalene sed iohannes: nam eadem et ante scire et postea nescire non potuit. ergo si plures marie: plures etiam fortasse Marie magdalene: cum illud nomen persone sit: hoc sumatur a loco. **AVGVSTINVS** de concordia euangelista. Vel Mattheus a prima parte noctis quod est vespere: ipsa voluit noctem significare: cuius noctis fine venerunt ad monumentum. et hoc ea de causa: quia iam a vespere parauerant: et licebat afferre aromata transacto sabbato. **EVSE.** Iacebat autem organum verbi extinctum: magnum vero lapis claudebat sepulchrum: quasi mors cum dixisset captivum: sed nondum lapso triduo vita se promittit: post sufficientem mortis coniunctionem. vnde sequitur. Et inuenerunt lapidem reuolutum a monumento. **THEO.** Nam angelus reuoluerat eum: ut testatur Mattheus. **ORI.** Amotus est autem lapis post resurrectionem propter mulieres: ut credant resurrexisse dominum videntes monumentum vacuum corpus. vnde sequitur: Et ingressi non inuenerunt corpus. **CYRIL.** Quia igitur non inuenissent corpus christi quod resurrexerat: dicebantur diversis cogitationibus et propter amorem christi et adhibitis sollicitudinem meruerunt visionem angelicam. Sequitur enim: Et factum est dum mente consternare essent de isto: ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti. **EVSE.** Iocunditatis et gaudij indicia salutare resurrectionis et fulgentis amicitie presantes. Mox enim plagas egypci preparans in flamma ignis angelum perspexit: sed non tales visi sunt mulieribus in se-

pulchro: sed mites et hilares: quales decebat conspici in regno et gaudio domini. Et sicut in passione eclipsatus est sol: merore et angustie signa promens crucifigentibus filium dei: ita angeli vite ac resurrectionis precones habitus salutiferi festi candidati designabant. **AMB.** Sed quomodo marcus unam iuuenem in albis sedentem: mattheus unum: iohannes et lucas duos angelos in albis sedentes visos esse memorauerunt. **AVG.** de concordia euangelista. Possumus intelligere unum angelum visum a mulieribus: et secundum Marcum et Mattheum: ut eas ingressas in monumentum accipiam scilicet in aliquod spatium: quod erat aliqua materia communium ante illum saxi sepulchri locum: atque ibi vidisse angelum sedentem a dextris: quod dicit Marcus. deinde intus ab eis dum inspiceret locum in quo iacebat corpus domini: visos duos alios angelos stantes: sicut dixit lucas locutos ad earum exhortandum animum: et edificandam fidem. vnde sequitur: Cum time. au. et declina. vul. in ter. **BEDA.** Sancte mulieres astantibus sibi angelis non in terra cecidisset: sed vultu dicitur in terram declinasse: nec quoniam sanctorum legimus tempore dominice resurrectionis: vel ipsi domino vel angelis sibi visis terre perstrati adorasse. vnde mos obtinuit ecclesiastici: ut vel in memoria officii vel in nostre spei resurrectionis omnibus dominicis diebus et toto quinquagesimo tempore non flexis genibus: sed declinatis in terram vultibus oremur. Non erat autem in monumento qui locus est mortuorum: quod illi qui ad vitam resurrexerat a mortuis. Et ideo subdit: Dixerunt ad illas. scilicet angeli ad mulieres. Quid queritis vivam cum mortui non habent? sed resurrexit. Die autem tertia sicut ipse inter discipulos tam viros quam feminas predixit resurrectionis sue triumphum celebravit. vnde sequitur: Recor. quali locum. et vo. cum adhuc in galilea esset dicens: Quia oportet filium hominis. tra. in manus hominis. pecca. et cruci. et tertia die resurgere. Die namque parasceue hora. ix. spiritum tradens vespere sepultus: mane prima sabbati resurrexit. **ATHA.** Poterat siquidem statim suscitare corpus a morte. Sed dixisset aliquis est nequaquam fuisse: vel non plene mortem ei inheuisse: et fortasse si resurrectio domini dilata latuisset in corruptionis honorem. Ut igitur corpus ostenderet mortuum unius interpellationem dei passus est: et tertia die corpus suum incorruptum demonstravit. **BEDA.** Uno etiam die in sepulchro et duabus noctibus iacuit: quia lucem sue simple mortis: tenebris duple nostre mortis adiunxit. **CYRIL.** Instruite autem mulieres angelorum assantibus accelerantes ea regulerunt discipulis. vnde sequitur: Et recordeate sunt verborum eius. Et egressi a monumento: nuntiaverunt hec omnia illis undecim et ceteris omnibus. Namque femina que quondam mortis fuit ministra: venerandum resurrectionis mysterium prima percepit et nunciat. Adeptum est igitur femineum genus: et ignominie absolutio: et maledictionis repudiatio. **AM.** Mulieribus autem docere in ecclesia non permittitur: sed domini viros suos interrogant. Ad eos ergo femina mittitur qui domestici sunt. Que autem fuerint he mulieres ostendit subdixit: Erat autem maria magdalene. **BEDA.** Ipsa est soror lazari. Et iohanna: vxor cuse procuratoris herodis. Et maria iacob. i. mater iacob minoris et ioseph. Et communiter de alijs subditur: Et cetera que cum eis erant que dicebant ad apostolos hec. Ut enim perpetui reatus apud viros mulier obprobrium non sustineret: que culpam viro transfuderat: transfudit et gratiam. **THEO.** Est autem naturaliter incredibile mortalibus resurrectionis miraculum. vnde sequitur: Et visa sunt ante illos sicut delyramentum verbalium: et non credebant illis. **BEDA.** Quod non tam illorum infirmitas quam nostra ut ita dicam: futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est: que dum nos legentes agnoscimus: de eorum dubitatione soludamur. **THE.** Per hoc audies tollit moras: et va-

dit ad monumentum: quia nec ignis nouit moras in gestus materie. vnde sequitur: Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum. **EVSE.** Solus enim ipse credit fectus pre ceteris: sedulum se promebat passum circūspiciens dominum. vnde sequitur: Et procumbens vidit sola linteamina posita. **THEO.** Cū autē ad monumentū fuisset: hoc primo cōsecutus est: vt miraretur que p̄t ab ipso vel ab alijs deridebatur. vñ seq̄t: Et abiit secū mirās quod factum fuerat id est apud se mirans rei euentū: quāliter sola linteamina derelicta fuere corpore mirra peruncto: vel quantam opportunitatem habuisse sur vt semotum inuoluta dimittens circūstantibus militibus corpus auferret. **AVG.** de concor. euangelista. Intelligitur autem hoc lucas recapitulando posuisse de petro: tunc enī cucurrit petrus ad monumentum quando iohannes cū tantummodo mulieribus precipue a maria magdalene nūciatum eis fuerat de corpore ablato. postea autem facta sunt hec de visione angelorum. Ideo autē lucas petrum solum commemorauit: quia illi primitus maria nūciauerat. Item potest mouere q̄ petrum non intrantem: s̄z procubentem dicit lucas sola linteamina vidisse et discēsisse mirantem: cum iohannes dicat ita se linteamina vidisse posita: et seipsum post petrum intrasse. Sed intelligendum est petrum primo procubentem vidisse: quod lucas commemorat: iohannes tacet. post autem ingressus est ante quā iohannes intraret. **BEDA.** Juxta intellectum vero mysticum per hoc q̄ mulieres valde diluculo veniūt ad monumentum: datur nobis exemplum: discēsisse vitiū orum tenebris ad domini corpus accedere. nam et sepulchrum illud figuram dominici habebat altaris: in quo corporis christi mysteria non in serico: non in panno tincto: sed in sar syndonis quo cū ioseph inuoluit in lino puro debent consecrari: vt sicut ipse veram terrene nature substantiā pro nobis morti obtulit: ita et nos in commemoratione ipsius purum de terre germinē candidum q̄z multumodo quasi mortificationis genere castigatum altari linum imponamus. Aromata autem que mulieres deferunt significant odorem virtutum et orationum suarū: uitatem quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio autem lapidis insinuat reuerentiam sacramentorum: que regebantur velamine littere legis que in lapide scripta est: cuius ablato tegmine corpus domini mortuū non inuenitur: sed viuū euangelizatur: quia n̄si cognouimus fm carnem christum: sed iam nunc non nouimus. quomodo autem posito in sepulchro corpore domini: angeli assistisse leguntur: ita etiam tempore consecrationis mysterij corporis christi assistere sunt credendi. Nos ergo exemplo deuotarum mulierum: quotiens mysterijs celestibus appropinquamus: propter angelicam presentiam seu propter reuerentiaz sacre oblationis cum omni humilitate vultus declinemus in terrā: nos cinerem et terrā esse recolentes.

¶ Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab hierusalem nomine emaus: et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. Et factum ē dum fabularentur: et secum quererent: et ipse iesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem eorum tenebantur: ne cum agnoscerent: et ait ad illos: Qui sunt hi sermones quos consertis ad inuicem ambulantes: et estis tristes? Et respondens vnus cui nomen cleophas dixit ei: Tu solus peregrinus es in hierusalem: et non cognouisti que facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit:

Que: Et dixerunt de iesu nazareno q̄ fuit vir propheta: potens in opere et sermone: coram deo et omni populo. Et quomodo enī tradiderunt summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis: et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus: quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hec omnia tertia dies est hodie: q̄ hec facta sunt. Sed et mulieres quedam ex nostris tenebant nos: que ante lucem fuerunt ad monumentum: et non inuenit corpore eius: venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicunt eum viuere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum et ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt: ipsum vero non inuenerunt.

GLO. Post manifestationem resurrectionis christi per angelos mulieribus factam: manifestatur vltius eadē resurrectione per ipsius christi apparitionem discipulis. vnde dicitur: Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum. **THEO.** Quidam alterum horum duorum lucas inquit esse: et ob hoc suum nomen occultasse. **AM.** Vel duobus discipulis eorum dominum iam se recipere demonstrat scilicet ammoni et cleopha. **AVGVST.** de concor. euange. Castellum autem illud non abiurde accipimus etiam villam fm marcum potuisse appellari. Deinde castellum describit dicens: Quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab hierusalem nomine emaus. **BEDA.** Ipsa est nicopolis ciuitas insignis palestine: que post expugnationem iudee sub marco aurelio antonio principe restaurata cum statu mutauit et nomen. Stadium autem quod greci auctore vi dicunt hercule viarū spacia mensurat: octaua est pars miliarij. Et ideo sexaginta stadia: septem milia passuum et quinquaginta significant: quod spaciū itineris eis congruit qui de morte et sepultura domini certi gradiebantur: de resurrectione domini dubij. nam resurrectionē que post septimam sabbati facta ē: octauo numero contineri nullus ambigit. Discipuli ergo qui de domino loquentes incedunt: sextum miliarij cepti itineris compleuerant: quia illum sine quere la viuentem vsq̄ ad mortem quam in sexta sabbati subiit. peruenisse volebant. Compleuerant et septimum quia hunc in sepulchro non dubitabāt quiesuisse. Sed de octauo dimidium tm peregerant: quia gloriā iam celebrare resurrectionis non credebant perfecte. **THEOPH.** Predicti autem discipuli loquebantur de his ad inuicem que acciderant: non quasi credentes sed sicut stupentes i rebus extraneis. vnde sequitur: Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. **BEDA.** Loquentes autem de se dominus appropinquans conuertitur: vt et fidem resurrectionis mentibus eorum incedat: et quod se facturum promiserat impleat scilicet vt vbi sunt duo vel tres in nomine meo congregati: ibi suz in medio eorum. vnde sequit: Et factum est dum fabularentur: et se cum quererent: et ipse iesus appropinquans ibat cum illis. **THEO.** Obtentio enim iam spiritali corpore nō obstat loci distantia quin adesset quibus volebat: nec vltius naturalibus legibus corpus suūz regebat: sed spiritaliter et supra naturā. vnde vt marcus dicit: sub alia forma eis videbatur: in qua non concedebatur eis ei cognitio. Sequitur enīz: Oculi autem eorum tenebantur: ne illū agnoscerent. vt. s. totā suā dubiā intentionē reuelat et vulnus detegentes recipiant medicinā: et vt cognoscerent q̄ quāuis corpus ipsūz qd passū fuerat resurrexerit nō in apli tale erat vt eet omnibus visibile: sed tm his a quibus vellet videri: et vt non dubitent quare de cetero

non conuersatur inter plebē: quia. s. post resurrectionem conuersatio eius non esset digna hominibus: sed diuina magis: quod etiam est forma resurrectionis future in qua sicut angeli conuersabimur et filij dei. **GREGORIUS.** in homine. Conuenienter etiam eis speciem quam recognoscerent non ostendit: hoc agens foris in oculis corporis: quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. ipsi namque apud seipsos intus et amabant et dubitabant. De se ergo loquentibus presentiam exhibuit. sed de se dubitantibus cognitionis sue speciem abscondit: verba quidem eis contulit. **Nā** sequitur: **Et ait ad illos.** Qui sūt hi sermōnes quos cōfertis ad inuicē abulātes et estis tristes.

GRECVS. Cōferebāt quidē inter se quasi non amplius expectantes christum uiuentem: sed dolorosi quasi perem pro saluatore. vnde sequitur: **Et respondens vnus cui nomen cleophas:** dixit ei: **Tu solus peregrinus es in hie rusalem:** et non cognouisti que facta sunt in illa his diebus?

THEO. q. d. Tu solus peregrinus es: et extra cōfinia hierusalem habitans: et exers es eorum que in medio ei contigerunt ut hec ignoras. **BEDA.** Uā hoc dicit: quia peregrinus putabant eum: cuius vultum non agnoscebant. sed reuera peregrinus erat eis: a quorum nature fragilitate percepta iam resurrectionis gloria longe distabat: et a quorum fide vitiope resurrectionis eius nescia manebat extraneus. Sed adhuc dominus interrogat: nam sequitur: **Quibus ille dixit:** **Que?** **Et ponitur eorum responsio cū subditur:** **Et dixerunt ei:** De iesu nazareno qui fuit vir propheta. **Prophetam** fatentur: filium dei tacent: **U**l nōdum perfectē credentes: vel solliciti ne inciderent in manus iudeorum persequentium: quia nesciebant quis esset quod verum credebant celantes: Ad cuius commendationem subditur: **Potens in opere et sermone.** **THEO.** Primo quidem est opus: secundo sermo. nullus enim doctrine sermo approbatur: nisi prius is qui docet: se ostendat auctorem: precedit enim opus aspectum. nam nisi mūdauis intellectus speculum per opera: non emicat decor optatus. Adhuc autem subditur: **Coram deo et omni populo.** Nam primo cōplacendum est deo: deinde curādum quantum possibile est de innocentia apud homines ut precedente diuino cultu viuamus sine scandalo plurimorum. **GRECVS.** Deinde assignat causā tristitie: traditio et passio christi: cum sequitur: **Et quomodo tradiderant eum summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis: et crucifixerunt eum.** Subditur autē desperationem vōx: cum dicitur: **Nos autē sperabamus** quod ipse esset redempturus israel. **Sperabamus** inquit: non speramus: ac si mors domini similis esset moribus aliorum:

THEO. Expectabant enim christum saluatorem et redemptorem populum israel ab ingruentibus malis et seruitute romanoz: ipsum quoque credebant terrenum regem fieri: quem putabant promulgataz in se mortis sententiam cauere potuisse. **BEDA.** Merito ergo tristes incedebant: quia et seipsos quodāmodo arguebant: quod in illo redemptionem sperauerint: quem iam mortuū viderant: nec resurrecturum credebant: et maxime dolebat eum sine causa occisum quem nouerant innocentem. **THEO.** Videntur tamen hi viri non omnino increduli esse per hoc quod subditur: **Et nunc super hec omnia tertia dies ē hoc die quod hec facta sunt.** In quo videntur habere memoriam eius quod eis dominus dixerat se tertia die resurrecturum.

GRECVS. Porro relata a mulieribus resurrectionis famam commemorant: cum subditur: **Sz et mulieres que dam ex nostris terruerunt nos:** que ante lucez fuerunt ad monumentū: et non inuento corpore eius venerunt dicētes se etiam visionem angelorum vidisse: qui dicunt eum viuere. Dicunt quidem hoc quasi non credentes: propter quod referunt se terribos. i. stupefactos. non enim quod erat eis relatum firmū estimabant: aut angelicaz illuminationem fuisse: sed stuporis et turbis causam inde sumebant.

Testimoniū quoque petri non certum estimabāt dum diceret: se non vidisse dominum: sed resurrectione eius conuincere ex eo quod corpus ipsius in sepulchro nō iacebat. vnde sequitur: **Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum:** et ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsum vērō non inuenerunt. **AVGVSTINVS.** de cōcordantijs euangelistarū: Cum autem lucas dixerit petrum accurrisse ad monumentū: et cleopha dixisse: ipse retulerit quod quidam eorum iterum ad monumentum: inteligitur ante tertiū diē: tertiū quoque duo ierint ad monumentū: sed petrum primo solum commemorauit: quia illi primū maria nuntiauerat.

Et ipse dixit ad eos: **O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sunt prophete.** **Nōne** hec oportuit pati christum et ita intrare in gloriam suam: **Et incipiens a moysē et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso erant.** **Et appropinquauerunt castello quo ibant et ipse se finxit longius ire:** **Et coegerunt illum dicentes:** **Mane nobiscum quoniam aduersperascit et inclinata est iam dies.** **Et intrauit cum illis.** **Et factum est dum recumberet cū eis accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis.** **Et aperti sunt oculi eorum et cognouerunt eum.** **Et ipse euauit ex oculis eorum.** **Et dixerunt ad inuicem.** **Nōne** cor nostrum ardēs erat in nobis dū loqueretur in via: et aperiret nobis scripturas: **Et surgentes eadē hora regressi sunt in hierusalem:** et inuenerunt congregatos vndecim et eos qui cum illis erant dicentes quod surrexit dominus vere: et apparuit sumoni. **Et ipsi narrabant que gesta erant in via: et quomodo cognouerunt eum in fractione panis.**

THEOPHI. Quia predicti discipuli nimia dubietate laborabant: dominus eos redarguit. vnde dicitur: **Et ipse dixit ad eos:** **O stulti.** fere enim eadem dixerat que et astantes cruci: **Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere.** **Et tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sunt prophete.** Contingit enim credere que locuti sūt prophete. particulariter quidā: et nō vniuersalitē oīa puta si aliquis credat que de cruce christi dicuntur a prophetis sicut est illud: **foderunt manus meas et pedes meos.** que vero spectant ad resurrectionem non credant: sicut est illud: **Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.** Decet autem in omnibus fidez adhibere prophetis tam in gloriosis que de christo predixerūt: quā in inglorijs: quia ex passione malorum est ingressus in gloriam. **Unde sequitur:** **Nōne** hec oportuit pati christum: et ita intrare in gloriam suam. s. sz humanitatē. **ISIDORVS.** sz rsi oportebat christum pati: tamen qui crucifixerunt reī sunt pene: non enim satagebant perficere quod deo disponebat. vnde et eorum executio fuit impia: dei vero dispensatio prudentissima: qui nequitiam eorum in beneficia generis humani conuertit: quasi vitens viperis carnibz ad antidoti salutiferi confectionem. **CHRY.** Et ideo dominus ostendit consequenter hec omnia nō euenisse simpliciter: sed ex dei proposito ante predestinato. vnde sequitur: **Et incipiens a moysē et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis que de ipso crāt:** quasi diceret: **Postq̄** estis tardi: ergo proptos vos reddā: mysteria scripturarum vobis exponendo. nam sacrificium abrahe cum isaac dimisso immolatus est aries: hoc prefigurauit. **Sz et alijs scripturis ppheticis sparsim tacet mysteria crucis et resurrectionis xpi.** **BEDA.** Et aut

moyses et prophete de christo locuti sunt: et eum per passionem in gloriam intraturum predixerunt: quomodo gloriatur se esse christianum: qui neque qualiter scripture ad christum pertineant inuestigat: neque ad gloriam quam cum christo habere cupit: per passionem attingere desiderat. **GRECVS.** Quia vero predixit euangelista: Tenebantur oculi eorum ne eum agnoscerent: donec sermo domini mentem eorum moueret ad fidem: conuenienter opportunum aspectum sui auditui subiungit. unde sequitur: Et appropinquauerunt castello quo ibant: et ipse finxit se longius ire. **AVG.** de que. eua. Quod non ad mendacium pertinet. non enim omne quod fingitur mendacium est: sed quando id fingimus quod nihil significat: tunc mendacium est. cum autem fictio nostra refertur ad aliquam significationem: non est mendacium sed aliqua figura veritatis: alioquin omnia que a sapientibus et sanctis viris: vel etiam ab ipso domino figurate dicta sunt mendacia deputabuntur: quia secundum visitatum intellectum non consistit veritas in talibus dictis. Sicut autem dicta: ita etiam finguntur facta sine mendacio ad aliquam rem significandam. **GRE.** in home. Quia ergo adhuc in eorum cordibus peregrinatus erat a fide: ire se longius finxit. fingere namque componere dicimus. unde et compositores luti figuratos vocamus. Nihil ergo simplex veritas per dupliciter fecit: sed tale se exhibuit in corpore: qualis apud illos erat in mente. Sed quod esse extranei a charitate non poterant: hi cum quibus charitas gradiebatur: cum ad hospitium quasi peregrinum vocant. unde sequitur: Et coegerunt illum. Ex quo exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium non solum inuitandi sunt: sed etiam trahendi. **GLO.** Nec solum factis eum cogunt: sed etiam verbis inducunt. Sequitur enim: Dicentes: Vane nobiscum: quoniam aduersas es: et inclinata est iam dies. id est occasus. **GRE.** in home. Ecce autem cum per mensam suam christus suscipitur: suscepto res suos etiam per semetipsum requirit. Sequitur enim: Et intrauit cum illis. Mensam ponunt: cibos afferunt: et deum quem in scripture sacre expositione non cognouerant in panis fractione cognoscunt. Sequitur enim: Et factum est dum recumberet cum illis: accepit panem et benedixit ac fregit: et porrigebat illis: et aperti sunt oculi eorum et cognouerunt eum. **CHRY.** Quod non de sensibilibus oculis dictum est: sed de sensu mentali. **AVG.** de con. eua. Neque enim clausis oculis ambulabant: sed inerat aliquid quod non sinitur agnoscere quod videbant: quod. id est. caligo et aliquis humor: efficere solet: non quia dominus non poterat transformare carnem suam: ut alia reuera esset effigies: quam solebat intueri: quando quidem ante passionem transfusus est in monte: ut facies eius claresceret sicut sol. Sed non ita nunc factum est: non enim incongruenter accipimus hoc impedimentum in oculis eorum a sathana fuisse ne agnosceretur iesus: sed tamen a christo facta est permissio usque ad sacramentum panis: ut veritate corporis eius participata: remoueri intelligatur impedimentum inimici: ut christus possit agnosci. **THEO.** Sed et aliud innuit: quod. id est. sumentibus sacrum panem aperiantur oculi ut eum agnoscat magnam enim et ineffabilem vim habet domini caro. **AVG.** de que. eua. Vel quod dominus se ire longius finxit: cum committatur discipulis exponens sacras scripturas: utrumque ipse esset ignorantibus: significat quia hospitalitatis officio ad suam cognitionem peruenire posse homines intima uitae: ut cum longius ipse ab hominibus abcesserit super omnes celos cum eis transire: qui hunc exhibent seruis eius. Tenet ergo christum ne longius ab eo cat quisque cathetizatur verbo in omnibus bonis ei qui se cathetizat communicat. Etiam isti cathetizati erant verbo cum exponeret eis scripturas. Et quia hospitalitatem sectati sunt: eum quem in ipsa expositione scripturarum non cognouerunt: in panis fractione cognoscunt. non enim auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabuntur. **GRE.** in home. Quisquis ergo audita vult intelligere: festinat ea

que iam intelligere potuit: opere implere. Ecce dominus non est cognitus dum loqueretur: et dignatus est cognoscere dum pascitur. Sequitur enim: Et ipse euauit ex oculis eorum. **THEO.** Non enim tale corpus habebat: ut diutius cum eis commorari deberet: et hoc pariter augeret affectum eorum. unde sequitur: Et dixerunt ad inuicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis: dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas. **ORI.** Per quod innuit quod prolati sermones a saluatore accendebant audientium cor ad amorem diuinum. **GRE.** in home. pentheco. Et audito enim sermone inardescit animus: et propterea frigus recedit: mens in supermo desiderio fit anxiosa. Audire libet precepta celestia: et quot mandatis instruitur: quasi tot facibus inflammas. **THE.** Ardebat ergo cor: et vel igne verbo domini quibus intendebant tanquam veris. Vel quia differente scripturas: precelebatur intrinsecus cor: quod quod ille qui differbat dominum esset. Adeo ergo letati sunt: ut nullam moram passi: mox reuersi sint in hierusalem. et hoc est quod sequitur: Et surgentes eadem hora regressi sunt in hierusalem. Surrexerunt quidem eadem hora: perueniunt autem per plures horas: sicut oportebat sexaginta stadia transseantes. **AVG.** de con. eua. Taz autem fama erat quod surrexerat iesus a mulieribus facta: et a simone petro: cui iam apparuerat. Etiam isti duo hec inuenerunt loquentes illos ad quos in hierusalem venerunt. Sequitur enim: Et inuenerunt congregatos undecim: et eos qui cum ipsis erant dicentes quod surrexit dominus vixit: et apparuit simoni. **BEDA.** Omnium enim virorum primo dominum apparuisse videtur petro ex his quos euangeliste quatuor: et paulus apostolus commemorauerunt. **CHRY.** Non enim simul omnibus se manifestabat: ut sciret fidei semina. nam qui primo viderat et certus erat: alius referebat. Unde sermo prodicens preparabat animum auditus visioni: et ideo primo digniori et fideliori omnibus apparuit. Erat enim opus anime fidelissime: que prius acciperet hunc aspectum: ut minime turbaretur inopinata visione. Et ideo primo videtur a petro: ut qui primo confessus est eum christum: primo resurrectionem videre mereatur: et etiam quia eum negauerat: prius ei voluit apparere consolans eum ne desperaret. Post petrum vero alius apparuit: quandoque paucioribus: quandoque pluribus: quod duo discipuli consentiant. Sequitur enim: Et ipsi narrauerunt que gesta erant in via: et quomodo cognouerunt eum in fractione panis. **AVG.** de con. eua. euange. Quod autem ait marcus annunciauerunt ceteris: nec illis crediderunt: cum lucas dicat: quod iam inde loquebantur verere surrexisse dominum: quid intelligendum est: nisi aliquos ibi fuisse qui hoc credere nolent.

Cum autem hec loquuntur: stetit iesus in medio eorum et dixit eis: Pax vobis. Ego sum: nolite timere. Conturbati vero et confertim estimabant se spiritum videre. Et dixit eis. Quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra: Videte manus meas et pedes: quia ego ipse sum: Palpate et videte: quia spiritus carnis: et ossa non habet sicut me videtis habere. Et cum hec dixisset ostendit eis manus et pedes.

CIRYL. Undique resurrectionis fama per apostolos divulgata et affectu discipulorum erecto ad christi visionem venit desideratus: et querentibus et expectantibus reuelatur: nec disceptat ut de alio: sed euidenter se offert. unde dicitur. Cum hec autem loquuntur: stetit iesus in medio eorum. **AVG.** de con. eua. euangelista. Hanc ostensionem domini post resurrectionem et iohannes commemorat. Sed quod dicit iohannes: Non cum illis fuisse apostolum thomam: cum secundum lucam duo illi regressi in hierusalem: inuenerunt congregatos undecim: perculit

bio intelligendū est: q̄ inde thomas exierit: anteq̄ dñs
hec loquēb' apparet. **Dat. n. lucas** locū i sua narratio
ne q̄o possit intelligi dñs hec loquēb': prius ide exisse tho
mā: postea dñs intrasse: nisi q̄s dicat: nō illos vñdecim
qui iam tunc apostoli vocabant: sed discipulos illos vñ
decim fuisse ex multo numero discipulorum. Sed cum
adiunxit lucas: Et eos qui cū ipsis erant. Satis vñq̄ de
clarauit euidēt' illos vñdecim apostolos qui vocaban
tur apostoli: cū quib' ceteri erant. Sed videmus cuius
mysterij gratia fm mattheū & marcū resurgens ita man
dauit: **Precedā vos in galileā: ibi me videbitis.** Quod
est cōpletū ē: tamē post multa cōpletum ē: cū sic manda
tū sit: vt aut hoc solum: aut hoc p̄mū expectaretur fieri
debuisset. **AM.** Unde hoc conuenient' arbitror: q̄ do
minus quidē mandauerit discipulis: vt in galileā cū vi
derent: sed illis ob metū intra conclaue residentibus p̄i
mū se obtulisse. **GREGVS.** Nec hoc ē promissi trāsgres
sio: sed potius festinata ex benignitate impletio p̄pter
pusillanimitatē discipulorū. **AM.** Postea vero cōfirma
tis antīus vñdecim illos galileā penisse. Vel nihil obstat
si dicantur pauciores intra conclaue: & in monte quāplu
res fuisse. **EVSE.** Duo enim euangelistae. lucas & ioan
nes solis vñdecim hunc scribūt apparuisse in hierusalē
ceteri vero duo in galileā p̄parare non solū vñdecim
sed etiam vniuersis discipulis & fratrib' dixerunt angelū
& saluatōrē vidisse: de quibus paulus meminit dicēs: De
inde apparuit plus q̄ quingentis fratribus simul. Est au
tem verior solutio: q̄ prius q̄ in hierusalē latitantibus se
mel aut bis vñsus ē ad eorum consolationē: in galileā ve
ro non in conclaui aut semel aut bis: sed cum multa pote
state ostensionem sui fecit: p̄bens se eis vñtē post pas
sionē in signis multis: vt lucas testatur i actibus. **AVG.**
de con. euan. Vel quod ab angelo hoc ē a domino dictū
est: p̄pheticē accipiendū ē. In galileā enī fm trās migra
tionis significatiōē intelligendū occurrit: quia de popu
lo israel trāsmigraturi erant ad gentes: quibus apostoli
p̄dicantes non crederent: nisi ipse domin' vñs in cordi
bus hominū p̄pararet: & hoc intelligitur: **Precedet vos
in galileā.** Secūdū aut illud q̄ galileā interpretat reuela
tio: nō itā in forma serui intelligendū ē: sed in qua ē equa
lis patri: quam promissit electoribus suis: illa erit reuela
tio tanq̄ vera galileā: cū videbimus eum sicuti est. Ipsa ē
erit beatio: trāsmigratio ex isto seculo in illam eternita
tem. vñde ad nos veniens non recessit: & quo nos prece
dens non deseruit. **THEO.** Primo igitur dominus in
medio discipulorum stans solito pacis affatu eorū tur
binē fedat: ostendens q̄ ipse idē est magister eorū qui
hoc verbo gaudebat: quo etiam eos munivit cū ad p̄di
candū misit. vñ sequit: Et dixit eis: Pax vobis: ego sum:
nō tūc timere. **CYRIL.** Pudeat ergo nos pacis mun'
deserere: quā nobis hīc descendēs christus reliquit. Pax
& res & nomē dulce: quā & dei esse accepimus iuxta illud:
Pax dei. & eius esse deū: iuxta illud: Deus pacis ipsaz ē
deū: iuxta illud: Ipse est pax nostra. Per bonū cōmenda
tum ab omnibus: obseruatū autē a paucis. Que autem
est causa: fortassis ambitio domini aut facultatū: aut li
uor: aut odium: aut contēptus: aut aliquid huiusmodi ex
his que dei ignaros videmus incurrere. Dei quippe p̄e
cipue pax est: que cōfederat omnia: cuius nihil est adeo
p̄p̄ius sicut vnitas nature & pacificus status. Trāsum
itur vero ab angelis & diuinis potestatibus: que ad de
um & ad inuicem pacifice se habent. Diffūditur vero per
totā creaturā cuius est decore: tranquillitas in nobis aut
manat: fm animā quidē per inuestigatiōē virtutū & com
municatiōē: fm corpus vero in mētorū & clementorū
cōmūratione: quorum alterū pulchritudo: alterū sani
tas appellatur. **BEDA.** Discipuli autem nouerant chri
stū verū hominē: cū quo tanto tempore fuerant con
uersati. sed postq̄ mortuus ē: non credunt tertia die potu

isse veraz carnez de sepulchro resurgere. Putant ergo se
videre spiritam quē emisit in passione: vñde sequitur: **Co
turbati vero & conterriti:** existimabant se spiritū videre.
Erro: ille apostolorū secta est manicheorū. **AM.** Ad
ducti autē virtutū exēplis petruz & ioannez non credi
mus potuisse dubitare. Cur ergo lucas inducit fuisse tur
bato. Primo omnium quia paucorum opinionem sen
tentia maioris partis includit. Deinde quia & si petr' de
resurrectione crediderat: turbati tamē potuit q̄ se domi
nus cū corpore vñtibus obseratis: ip̄ouit infunde
ret. **THEO.** Verū quia per verbū pacis non ē sēda
tus turbo in animabus discipulorum. aliunde idcat eis
se filiū dei eē: qui mentis cognoscebat archana. vñde seq̄
tur: Et dixit eis: Quid turbati estis. & cogitationes ascen
dūt in corda vestra. **BEDA.** Quales vñq̄ cogitatiōes
nisi falsē & perniciose. Perdidit enī christus fructū passio
nis: si non eēt veritas resurrectionis tanq̄ bonus agricola
diceret quod ibi plantauit inueniam. i. fidem que in cor
descendit: quia desuper est. Cogitationes autem iste non
desuper descenderunt: sed de imo in cor sic: herba ma
la ascenderunt. **CYRIL.** Hoc autem fuit euidentissimū
signū: q̄ non alius est: qui videtur: sed ille idē quem vi
derant in ligno mortuum: & positum in sepulchro: quem
non latebat aliquid eorum que erant in homine. **AM.**
Consideremus autem qua gratia scōm ioannē apostolū
crediderunt qui gausi sunt: scōm lucam qui incredulū
redarguitur. Et videtur mihi ioannes quasi apostolus
maior & altiora tetigisse hec sequentia & humanis proxi
ma: hic historico vsus. circūit: ille cōpendio: quia & de il
lo dubitari non potest: quia testimoniū perhibet de his:
quibus ipse iteruit: & ideo vñq̄ verū putamus. Nam &
si in primo lucas eos non credidisse dicat: postea tamen
credidisse demonstrat. **CYRIL.** Comprobans autē do
minus deuitaz esse mortē: & humanā naturā itā i chri
sto corruptionē exuisse: primo ostendit eius manus & pe
des: & clauorū foramina. vñde subdit: **Uidet manus me
as & pedes: q̄ ego ipse sum.** **THEO.** Sed & aliud sub
iungit: palpationem. i. manū atq̄ pedū cū dicit. Pal
pate & videte: quia spiritus carnez & ossa non habet: sicut
me vidētis habere. quasi diceret: Vos putatis me eē spiritū
i. phantasma: sicut plures defunctorum circa sepul
chra videri soliti. Sed scitote q̄ spiritus neq̄ carnez
habet: neq̄ ossa: ego autem carnez & ossa habeo. **AM.**
hoc autē dominus ideo dixit: vt speciem nobis sue re
surrectionis ostenderet: nam quod palpatur corpus est.
In corpore autem resurgemus: sed illud subtilius: hoc
crassius: vt pote adhuc terrene labis qualitate concretus
Non ergo per incorpoream naturā: sed per resurrectio
nis corporee q̄litate christus clausa penetravit. **GREG.**
xij. moza. Non enim in illa resurrectionis gloria corpus
nostrum erit impalpabile: & ventis aereq̄ subtilius vt eu
ticius dixit: sed subtile quidē per effectū spiritūalis po
tentie: palpabile autē per veritatez nature. Sequit: Et cū
hec dixisset: ostendit eis manus & pedes. **BEDA.** Qui
bus. i. indicata clauorū vestigia clauere: sed fm ioannē
etiam latus eis ostendit: cum fuerit lancea perforatum: vt
i. ostensa vulnerū cicatrice dubietatis eorū vulnus sa
naret. Solent autem in hoc loco gentiles calūniāz strue
re: quasi non valuerit dominus vulnera sibi inflicta cura
re. Quibus respondendū est: quia non est consequēs: vt
qui maiorā fecisse probatur: minorā facere nequiverit: s̄
certe dispensationis gratia qui mortem destruxit: signa
mortis delere noluit: primo quidē vt per hoc discipulis
fidez sue resurrectionis astrueret: deinde vt patri p̄o no
bis supplicans quale genus mortis p̄o homine pertule
rit semper ostendat: tertio vt sua morte redemptis q̄ mīse
ricorditer sint adiuti: p̄positis eiusdem mortis indicis
insinuet: postremo vt in iudicio q̄ iuste damnentur impū
denunciet.

Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus pro gaudio dixit: Habetis hic aliquid: quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assii: et fauim mellis. Et cum manducasset coram eis: summas reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum: quoniam necesse est implere omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me.

CIRYL. Ostenderat dominus discipulis manus et pedes: ut certificaret discipulos quod corpus quod passus fuerat resurrexit. Ut adhuc autem magis certificaret aliquid manducabile perijt. unde dicit: Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus pro gaudio dixit: Habetis hic aliquid quod manducet? **GRE.** niscus: Et iussu quidem legis pasca cum amaricantibus edebatur: quia adhuc amaritudo manebat: post resurrectionem vero cibum fauim mellis dulcoratur. unde sequitur: At illi obtulerunt ei partem piscis assii: et fauim mellis.

BEDA. Ad insinuandum ergo resurrectionis sue veritatem non solum tanti discipulis: sed etiam conuersis cum illis dignatur: ne arbitrentur eum non solide: sed imaginabiliter sibi apparere. unde sequitur: Et cum manducasset coram eis: summas reliquias dedit eis. Manducauit quidem potestate: non ex necessitate. aliter enim ab sorbet aqua terra sitiens: aliter sol calens: illa indiget: iste potentia. **GRECVS.** Si domini dicitur vere comedit: deum et deos homines post resurrectionem vti cibum fomentis. Sed que ex quadam dispensatione sunt a saluatore: non sunt regula et norma nature: quoniam in quibusdam alijs dispensauit. Resuscitabit. nostra corpora in corrupta: qui tamen dereliquit proprijs corporis foramina: que clauis forauit: et lateris cicatrice: ut ostendat quod mansit post resurrectionem natura corporis: nec est in alia mutatus substantia. **BEDA.** Manducauit ergo post resurrectionem: non quasi cibo indigens: nec quasi in resurrectione quam expectamus cibis egere significans: sed ut eo modo naturam corporis resurgentis astrueret. **WYSSIE.** autem piscis assius quem Christus comedit: significat Christum passum: ipse enim latere designatur in aquis generis humani. Capi voluit latere mortis nostre: et quasi tribulatione affatus est tempore passionis sue: sed fauim mellis nobis exiit in resurrectione. In fauim quidem mellis utrumque naturam exprimere voluit persone sue. fauim quippe mellis in cera et mel vero in cera est diuinitas in humanitate. **THEO.** Videntur autem et comesta aliud habere mysterium. quoniam enim manducauit partem piscis assii: significauit quod naturam nostram in huius vite maritatem: affans eam igne proprie deitatis: et exicans eam humiditatem: quam a profundis undis contraxerat: escam fecit diuinam: et eam que prius erat abominabilis preparauit deo cibum suum: quod significat fauim mellis. vel per piscem assium significat vitam actiuam consumendam nostram humiditatem laborum prunis. contemplationem vero significat per fauim mellis: propter dulcedinem eloquiorum dei. **BEDA.** Postquam autem visus est et tactus manducauit: ne in aliquo sensus humanos iudicasse videretur: misit manus ad scripturas. unde sequitur: Et dixit ad illos: Hec sunt verba que locutus sum ad vos: cum adhuc essem vobiscum. id est adhuc essem in carne mortali in qua estis et vos. tunc quidem in eadem carne resuscitatus erat: sed cum illis in eadem mortalitate non erat. et subdit: Quoniam necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me. **AVG.** de conuersione. Illud attendat qui magicis artibus Christum tanta potuisse: et nomen suum ad apostolos in se conuertendos arte ipsa consecrasset delirantem: utrum potuit magicis artibus prophetas diuino spiritu antequam in terra nasceretur implere. Neque enim si magicis artibus fecit ut coleretur et mortuus: magus erat antequam natus: cui prophetando venturo generis vna deputata est.

Tunc aperuit illis sensum: ut intelligerent scri-

pturas: et dixit eis: Quoniam sic scriptum est et sic oportebat Christum pati et resurgere a mortuis tertio die: et predicare in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes: incipientibus ab hierosolyma. Vos autem testes estis horum: et ego mittam promissum patris mei in vos. Vos autem sedete in ciuitate quoadusque induamini virtute ex alto.

BEDA. Postquam prebuit se videndum oculis: manibus contractandum: legis commemorauit scripturas. consequenter aperuit sensum: ut intelligatur quod legitur. unde dicitur: Tunc aperuit illis sensum: ut intelligerent scripturas. **THEO.** Alioquin quomodo eorum anima turbata et vacillans circa Christi mysterium studuisset: sed et verbis eos docuit. Sequitur enim: Et dixit eis: quoniam sic scriptum est: sic oportebat Christum pati. scilicet per lignum crucis. **BEDA.** Perdidit autem Christus fructum passionis: si non esset uirtus resurrectionis. unde subdit: Et resurgere a mortuis tertio die. Deinde post commendatam sui corporis ueritatem: commendat ecclesie unitatem cum subdit: Et predicare in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes. **EVSE.** Dicitur enim erat: Postula a me: et dabo tibi gentes hereditatem tuam. Oportebat autem conuersos et gentibus expiari a quolibet contagio et macula per ipsius uirtutem quasi cotaminatos ab errore demonum idolatrie: et nuper quasi conuersos a vita execrabili et ipudica. et ideo dicitur: oportet predicari prius quidem penitentiam: consequenter remissionem peccatorum in omnes gentes. Etis enim qui prius quam uera ostenderet malorum penitentiam salutem: gratia uenia commissa: non donauit: pro quibus et morte subiit. **THEO.** In hoc uero quod dicit: Penitentiam et remissionem peccatorum. eius de baptismo meminit: in quo per depositionem peccatorum seculorum: subsequitur uenia peccatorum. Sed quo pacto intelligitur in solo Christi nomine baptisma fieri: cum alibi mandetur hoc fieri in nomine patris et filij et spiritus sancti. Et primo quidem dicimus quod non intelligitur quod in solo Christi nomine fiat baptisma: sed quod Christi baptismo aliquis baptizetur. id est spiritualiter non iudat: nec tali quali iohannes baptizabat ad sola penitentiam: sed ad spiritus almi participationem: sicut et Christus in iordanis baptizatus ostendit spiritum sanctum in specie columbina. Porro baptisma in Christi nomine. id est morte Christi intelligas. sicut. n. ipse post mortem triduo resurrexit: sic et noster in aqua mergimur: et conuenienter emergimur: incorruptibilitatis spiritus arrecepimus. Hoc etiam Christus nomen continet in se: et patre quasi unctore: et spiritu quasi unctione: et filium quasi unctum. scilicet secundum humanam naturam. Non autem decebat amplius bipartitum esse humanum genus in iudeos et gentes. Et ideo ut omnes in unum uniret: mandauit incipere sermonem a hierosolyma: et ad gentes terminari. unde sequitur: Incipi ab hierosolyma. **BEDA.** Non solum quia credita sunt illis eloquia dei: et eorum ad optum filiorum et gloria. uerum etiam ut gentes varijs erroribus implicaretur: hoc maxime in dicio diuine pietatis: ad spem uenie prouocentur et eis qui filij dei crucifixerunt uenia concedatur. **CHRY.** Insuper ne dicerent aliqui: quod omnis notis fuerunt se ostenturos ad extraneos. Ideo prius apud ipsos occisores pandit resurrectionis signa in eadem ciuitate in qua prouipit temerarius ausus. Ubi. n. crucifixo credere uidentur: resurrectio plurimum demonstratur. **EVSE.** quod si ea que Christus predixit iam sortiuntur effectum: et uerbum eius uiuax et efficax per unum sum mundum oculata fide perspicitur: tempus est non incredulos esse erga eum qui protulit uerbum. Cum. n. necesse est diuinam vitam ducere: cuius opera uiuida uerbis consona ostenduntur: quid ministerio apostolorum impleta sunt. unde subdit: Vos autem estis testes horum. mortis. id est resurrectionis. **THEO.** Consequenter ne turbati cogitent quomodo nos homines

Idiote testimonium perhibebimus gentib' ⁊ iudcis qui te occiderit: subiūgit. **Et** ego mitto p'miss. pa. mei in vos qd. s. per iocel' promiserat dicens: **Et** nūc dāz spiritū meū super oēs carnē. **CHRY.** Sicut autē milites inualuros mīos nemo ouē exire sinit donec armati sint: ⁊ sic discipulos ante spiritū descendit: ad consiliū egredi nō permittit. vñ subdit: **Uos** autē sedebitis in ciui. quoadusq; indua. vir. ex alto. **THEO.** i. virtute nō humana sed celesti: nec dī pī: Sulci pīatis: sed induamini: integrā tutelā spiritalis velaminis indicās. **BEDA.** De hac autē virtute. i. spūco dī cū angelus marie: **Et** virtus altissimi obūbrabit tibi. et ipse domin' alibi: **Nā** ⁊ ego noui virtutes de me exisse. **THEO.** Cur autē nō chris'to presente vel eo descendente nūc spūc' venit: Decebat enīz eos fieri cupidos rei: et demū recipere gratiā. tunc enīz magis ad deū erigimur: cū icūbū necessitas. oportebat enīz inter in nostrā cōpare naturā in celoz: ⁊ fēdera cōsummari: ac deinde spiritū aduenire: ⁊ gaudia celebrari serena. Attende et quātam eis necessitatē iposuit hierosolymis eē: i. eo q' illic spiritū p'missit largiri. Ne enīz rursus post eius resurrectionē aufererēt: hac expectatione quasi quodā vinculo oēs simul eos ibi detinuit. dicit autē: **Donec** induamini virtute ex alto. Nec exp'essit qñ vt sint iugiter vigilēs. **Quid** ergo miraris: si die nobis nouissimū nō pandit: cū diē hūc p'pīn: quū pandere noluit. **GRE.** in pastora. Admonēdi sunt ergo quos predicationis officio imperfectio vel etas p'hibet: ⁊ tñ p'ceptio ipellit nedū sibi tantū onus officij p'ceptatione arrogat: viā sibi subsequētis melioratiōis abfiscant. Ipsa enim veritas que repente quos vellet roboreare potuisset: vt exēplū sequētib' daret: ne imperfecti predicare p'sumerent: postq' plene discipulos de virtute predicationis instruxit: mandauit eis vt in ciuitate sederent donec induerēt virtute ex alto. In ciuitate quippe sedemus: si intra mentū nostrarū nos claustra constringim' ne loquēdo exterius euagemur: vt cū virtute diuina perfecte induimur: tūc quasi a nobismetip'sis foras etiāz alios instruētes exeam'. **AM.** Consideremus autē quo modo fm 10 annē acceperint spiritū scūz: hic autē in ciuitate iūbentur sedere: quoadusq; induantur virtute ex alto: s'z spiritū sanctū vel illis. xi. quasi perfectiozib' insufflauit: ⁊ reliquis postea tribuēdū promittit: vel eūde ibi insufflauit: hic s'ponndit. Nec videt eē contrariū: cū diuisiones sint gratiarū. ergo aliā insufflauit ibi operationē: hic aliā pollicet. Ibi enim remittendūz gratia tributa ē peccatozūz: quod videtur eē angustius. ⁊ ideo insufflatur a chris'to: vt credas spiritū sanctū chris'ti ⁊ credas de deo spiritū. De' enīz solus peccata dimittit: lucas autē linguarū gratiam describit: effusaz. **CHRY.** Uel dicit: Accipite spiritū sanctū: vt eos idoneos faceret ad receptionem: aut quod futurū ē vt p'is indicauit. **AVG.** xv. de trini. Uel domīnus post resurrectionē suāz bis dedit spiritū sanctūz: se mel in terra p'pter dilectionēz p'ximozūz: ⁊ iterū de celo p'pter dilectionē dei.

Eduxit autem eos foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manibus suis benedixit eis: ⁊ factum ē: duz benediceret illis recessit ab eis: ⁊ ferebatur in celū ⁊ ipsi adorantes regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno: ⁊ erant semper in templo laudantes ⁊ benedicentes deum. Amen.

BEDA. P'termis'sis omnibus que per. xliiij. dies agi a domino cūz discipulis potuerunt: primo diei resurrectionis eius coniungit tacite nouissimū diē quo ascendit in celūz dicens: **Eduxit** autē eos foras in bethaniā. Primo quidē p'pter nomen ciuitatis que domus obedientie dicitur. qui enīz p'pter inobedientiā peruersozū de scendit: p'pter obedientiā conuersozū ascendit. deinde p'pter suū eiusdē ville que in latere montis oliuarūz

posita ē narrat: q' videlicet obedientis ecclesie domus in ipsius summi mōtis. i. in chris'ti latere: fidei: spei: dilectionisq; sue fundamēto locauit. **Eos** autē benedixit: quibus p'cepta docendi tradiderat. vñ sequit: **Et** eleuatis manib' suis benedixit eis. **THEO.** foras viz conferuatū influēs eis vsq; ad aduentū spiritūz: ⁊ fortassis instrūēs nos: vt quotiens recedim'. benedictionibus subditos deo cōmendem'. **ORI.** Qd autē eleuatis manibus benedixit eos: significat q' deceat benedicentem cui ornatuz ē varijs operibus ⁊ arduis respectu altiorum: sic enīz manus tolluntur in altū. **CHRY.** Attende autē q' dominus brauiā repromissa aspectu subiūgit. promiserat quidē corporūz resurrectionēz: a mortuis reuertit: ⁊ per. xl. dies discipulos certificat. promittitur etiāz q' in nubib' rapiemur in aere: ⁊ hoc ipse p'fecit per opera. Sequit enīz: **Et** factū ē dū benediceret illis: recessit ab eis ⁊ ferebatur in celū. **THEO.** Et belias quidem videbatur quasi assumi in celū: sed saluatoz ipse p'cursor: omnium ascendit in celū: appariturus diuino conspectui in sacro suo corpore: ⁊ iāz nostra natura in chris'to honorat a qua libet virtute angelica. **CHRY.** Sed dices: quid interest mea: quia ⁊ tu in nubib' suscipieris similiter: nam corpus tuū cōnaturale ē illi corpori. Erit igitur ⁊ corpus tuū tam agile vt possit transire per aera. nam sicut caput: sic ⁊ corpus: sicut principiū sic ⁊ finis. Aspice autē quomodo honoratus es per hoc p'cipiū. Infima pars rationalis creature homo erat: sed pedes effecti sunt caput: sublimati i reglā sedez in suo capite. **BEDA.** Ascendente autē in celū domino: discipuli adorantes vbi steterūt nouissime pedes eius: confestim hierosolymaz redeunt: vbi promissionēz partis sunt expectare p'ceptū. Sequit enīz: **Et** ipsi adorantes: regressi sunt in hierusalē cūz gaudio magno. Gaudia magna agunt: quia deū ac dominūz suūz post triūphum resurrectionis etiāz celos penetrasse letantur. **GRECVS.** Et erant vigilantes non degentes in propriis laboribus: sed expectantes supernaz gratiam conuersantur in templo: inter cetera etiāz loci honestatem addiscentes. vnde dicitur: **Et** erant semper in templo. **THEO.** Nondū aderat spiritus: ⁊ iāz spiritaliter cōuersantur: prius erant reclusi: iāz stant in medio principum sacerdotū nec aliquo distrahantur mūdano sed oib' cōrēptis ingit deum laudant. Sequitur enim: **Laudantes ⁊ benedicentes deū.** **BEDA.** Et attēde q' lucas inter quattuor: aialia celi designatus accipit per vitulū: cuius victima qui in sacerdotium eligebantur initiari sunt iussi: eo q' ipsuz sacerdotiū chris'ti ceteris ampli' exponēdū suscepit. ⁊ euangelii suū quod a ministerio tēpli per sacerdotium zacharie cepit: in tēpli deuotione compleuit: ⁊ apostolos ibi ministros noui sacerdotij futuros non in victimarūz sanguine: sed in laude dei ⁊ in benedictione concludit: vt in loco orationis ⁊ inter laudūz deuotiones promissuz spiritus sancti aduentuz paratis cordibus expectent. **THEO.** Quos nos imitantes in sacra vita semper degamus: laudantes ⁊ benedicentes deum: cui est gloria ⁊ benedictio ⁊ virtus in secula: Amen.

Dominica prima de aduentu.

Erunt signa in sole ⁊ luna

xxi.

Dominica quarta Anno quinto decimo iperij

iiij.

Dominica post natiuitatez domini

li.

Erat ioseph ⁊ maria

In octaua natiuitatis domini

li.

Postquā consummati sunt dies

Dominica prima post epiphaniāz

liij.

Am factus esset iesus annorum

In sexagesima Cūz turba multa

viiij.

In quinquagesima Assumpsit iesus. xij.

viiij.

Serā quinta post dominicaz secundaz in. xl.

Dixit iesus discipulis suis parabolas hanc

xxvi.

Sabbato post eandem
Dixit iesus discipulis suis homo quidam
Dominica tertia in quadragesima
Erat iesus egrediens demonium
Feria secunda post eandem
Dixerunt pharisei ad iesum: quanta aa.
Feria quinta post eandem
Surgens iesus de synagoga
Feria quinta post dominicam quartam in xl.
Ibat iesus in ciuitate que vocatur naïm
Feria quinta post dominicam in passione
Rogabat iesum quidam phariseus
Feria quarta post dominicam in ramis palmarum
Appropinquabat dies festus
Feria secunda post dominicam resurrectionis
Duo ex discipulis iesu ibant
Dñica prima post penthe. Estote misicordes
Dominica secunda Homo quidam fecit cenam
Dominica tertia Erant appropinquantcs
Dominica quarta Cū turbe irruerent
Dominica octaua Homo quidam erat diues
Dominica nona Cum appropinquaret iesus
Dominica decima Dicebat iesus ad quosdā
Dominica duodecima Beati oculi qui vidēt
Dominica tridecima
Dum iret iesus hierosolimam
Dominica quintadecima Ibat iesus in ciuitate
Dominica sextadecima Cū intrasset iesus
In dedicationib' Egressus iesus perābu.
In festo sancti siluestri pape
Sint lumbi vestri precincti: et lucerne ar.
In festo purificationis beate marie virginis
Postq̃ impleti sunt dies
In festo annunciationis sancte marie
Missus est angelus gabriel
In festo sancti marci euangeliste
Designauit dominus iesus et alios
In festo natiuitatis sancti iohannis baptiste
Elisabet impletum ē tēpus pariendi
In festo sancte marie magdalene
Rogabat iesum quidam
In festo assumptionis sancte marie
Intrauit iesus in quoddam castellum

In vigilia sancti iohannis baptiste
Fuit in diebus herodis
In festo sancti apollinaris episcopi et martyris
Facta ē autem contentio inter discipulos
In vigilia assumptionis beate marie virginis
Loquente iesu ad turbas extollens vocem
In vigilia sancti marthi apostoli et euangeliste
Uldit iesus publicanū nomine leui.
In vigilia plurimorum apostolorum
Designauit dominus et alios
In natali vnus martyris
Siquis venit ad me et non odit
In natali plurimorum martyrum
Descēdens iesus de monte
Attendite a fermento phariseorum
Dicebat iesus turbis iudeorum: ve vobis qui edi.
Cuz audieritis psallā et seditiones: noli.
Qui vos audit me audit
In festo confessorum pontificum
Sint lumbi vestri precincti: et lucerne ar.
Nemo accendit lucernam
Nolite timere pusillus grex
Homo quidam nobilis abiit in regionem
Feria quinta in quarto: tēporibus aduentus
Exurgens maria abiit in montana
In nocte natiuitatis domini in secunda missa
Pastores loquebantur adinuicem
Feria tertia post resurrectionē domini
Sicet iesus in medio discipulorum suorum
Feria quinta post festū pentheco.
Conuocatis iesus. xij. apostolis: dedit illis
Feria quinta post penthe.
Factum est in vna dierum
Sabbato Surgens iesus de synagoga
Sabbato. liij. temporum in mense septembri
Dicebat iesus turbis similitudinem hanc
In natiuitate domini ad secundam missam
Exijt edictum a cesare augusto vt descer.
In letanias maioribus
Quis vestrum habebit amicū
Dominica tertia post festum pentheco.
Erant autē appropinquantcs publicani et.

Finis tabule.

ra vero eius inquirendo prudentiam et mansuetudinem non enim dixit: Decipis me philippe: sed interrogat dicens: Anagareth potest aliquid boni esse. Valde autem et philippus prudens erat: Non enim interrogatus fragitur sed innotat vix volens ducere ad christum: unde sequitur: Dicit ei philippus: Veni et vide. Trahit quidem eum ad christum: scilicet de reliquo eum non contradicendum si verba et doctrinam illius gustauerit.

Audit iesus nathanael venientem ad se: et dicit de eo: Ecce vere israelita: in quo dolus non est. Dicit ei nathanael: Unde me nosti? Rndit iesus: et dixit ei: Priusquam te philippus vocaret eum esse sub ficu vidi te. Rndit ei nathanael et ait: Rabbi tu es filius dei: tu es rex israel. Respondit iesus et dixit ei: Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis: maius his videbis. Et dicit ei: Amen amen dico vobis: videritis celum apertum: et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis.

CHRYS. Nathanael non suscipiendo ex nazarareth christum esse ea que illi erant circa scripturas diligentia ostendit. In non respondendo vero cum quod annunciatum erat multum desiderium quod habebat circa christi personam monstravit. Sciebat enim quod poterat philippus circa locum falli. Unde sequitur: Audit iesus nathanael venientem ad se: et dicit de eo: Ecce vere israelita: in quo dolus non est. Nequaquam enim cum accusare oportebat: sed vobis non creditis: putaverit: magis inuestigans prophetias quod philippus: dicit autem vere israelita: in quo dolus non est. quod nihil ad gratiam vel odium loquebatur. **AV.** Uel aliter: Quid est in quo dolus non est: forte non habebat peccatum: forte illi medicus non erat necessarius: absque. Nemo sic natus est ut medico illo non egeret. Dolus enim est cum aliud agitur: et aliter fingitur: quod si in illo dolus non erat: si peccator esset: fatetur se peccatorem. Si enim peccator esset: inquit se videret: dolus est in ore ipsius: ergo in nathanaele confessione peccati laudavit non iudicavit non esse peccatorem. **THE.** Sed nathanael laudatus non acquievit exemplo: sed expectavit adhuc videri aliquid manifestius discere et interrogat. Sequitur enim dicit ei nathanael: unde me nosti. **CHRY.** Ipse quidem igitur ut homo inuestigat. Iesus autem ut deus responderebat. Sed et enim: Rndit iesus et dixit ei: priusquam te philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te. Non ut homo eum intueretur: sed ut deus de super cognoscere: Vidi inquit te. I. mox tuorum mansuetudinem. dicit autem: Cum esses sub ficu. quoniam nullus ibi erat sed soli philippus et nathanael singulariter loquebantur et propter hoc deum eum videns eum a longe dixit. Ecce vere israelita. ut scires quoniam antequam appropinquaret philippus hoc loquebatur christus: et inspicabile fiat christi testimonium. Noluit autem christus dicere: Non sum ex nazarareth. ut annunciatum tibi philippus: sed ex bethleem ut non faceret alterabilem sermonem: neque etiam per hoc dedisset argumentum sufficientes quod ipse esset christus: sed ostendit se christum per hoc quod prius erat loquendus illis. **AV.** Querendum est enim an aliquid signum fieret arboris fici. Invenimus arboris fici maledicta: quod sola folia habuit: et fructu caruit. In origine humani generis ad id quod cum peccavissent: de folijs ficus subcinctoria sibi fecerunt. folia ergo ficulne intelliguntur peccata. Erat autem nathanael sub arboris fici: tamquam sub vmbra mortis: ac si dominus ei dicat: O israel sine dolo quisque es: O popule iudeus ex fide: antequam te per apostolos meos vocarem: et cum esses sub vmbra mortis et tu me non videres: ego te vidi. **GRE.** xvij. moza. Uel cum esses sub ficu vidi te. I. posui te sub vmbra legis elegi. **AVG.** de vrbis domini: Recordatus est autem nathanael se fuisse sub ficu: ubi non erat christus personam corporali: sed scientia spiritali: et quod sciebat se solum fuisse sub ficu agnovit in illo divinitatem. **CHRY.** Sic ergo ab hac predicatione et ab eo quod mente scrutatus est ei?

et quod cum adversus eum dicere videretur non culpavit: sed laudavit cognovit quoniam vere est christus. unde sequitur: Rndit ei nathanael et ait: Rabbi: Tu es filius dei: tu es rex israel: quod d. Tu es qui expectabaris: tu es qui querebaris: quod n. argumentum in alterabile suscepit: venit ad professionem et in moza prioris diligentiam ostendens: et in posteriori confessione devotionem. Multi autem legentium fmonem hunc anxiantur Petrus. n. qui post miracula et doctrinam confessus est quoniam filius dei beatificatus: ut a patre revelatione iam suscipiens. Nathanael autem ante signa et doctrinam hoc dicens nihil tale audiuit. Est igitur huius causa quoniam vba quidem eadem locutus est Petrus et nathanael: non autem eadem mente: sed Petrus quidem professus est filium dei ut deum vixit: hic autem ut hominem nudum dicens ei: Tu es filius dei. induxit: Tu es rex israel. Dei autem filius non israelitis est rex solum: sed et orbis terrarum universi. Hoc est manifestum est ex his que consequuntur. nam Petrus nihil postea addidit christus: sed quasi perfecta eius existente fide: ecclesia se dixit in confessione illius fabricatum esse. nathanael autem quasi multa parte et maiori confessionis deficiente ad maiora educit. nam sequitur: Et dixit ei: quod dixi tibi: vidi te sub ficu credis: maius his videbis. quod d. Magni tibi visum est hoc esse quod dixi: et propterea me regem israelis professus es: quid igitur dices cum maius videbis et quid sit istud maius ostendit subdens: et dicit eis: Amen amen dico vobis: videritis celum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis. Vide qualiter paulatim eum a terra abducit: et facit quod non ultra estimet christum esse hominem solum. cui. n. angeli ministrant: qualiter hic homo purus esset: per hoc igitur suadet angelorum se esse dominum: sicut enim in proprium regis filius descenderunt et ascenderunt in cum ministris regales: hoc quidem in tempore crucis: hoc vero in tempore resurrectionis et ascensionis: sed ante hoc quoniam accesserunt et ministrabant ei: et quoniam euangelizabant eius natiuitatem. futurum vero a preterito probavit: qui enim in preteritis vultum eius agnouerat: et de futuris audiens facilius suscepit. **AV.** de ver. domini: Recolamus autem veterem huiusmodi quoniam iacob in somnis vidit scalam a terra pringentem usque in celum: et dominus in cubebat super eam: et angeli ascendebant et descendebant per eam. Denique ipse iacob quod intellexit quid videret: posuit lapidem et fudit oleum. dum vixit lapidem iacob: nuquid idolum fecit: significavit: non adoravit. agnoscitis christum: agnoscite et christum. Ipse est lapis quem reproba verunt edificantes. si ergo iacob vidit scalam quod israel appellatus et nathanael iste de israelita erat: convenienter somnium iacob dominus dixit ei. quod d. cuius nomen te appellavit ipse somnium in te apparuit: Videritis enim celum apertum: et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis: sit autem ad illud descendit et ad illud ascendit: et sursum est: et sursum in se: de eo sursum in suis. **AV.** sup. io. Sunt autem angeli dei boni predicatorum predicatorum christum: hoc est super filium hominis ascendit et descendit: sicut paulus quod ascenderat usque ad tertium celum descendit usque ad lac potum pauperum dandum dixit autem: Maius his videbis. quod plus est quod nos dominus vocatos iustificavit: quod quid facientes sub vmbra mortis. Quid enim nobis proderat si ibi mansissemus: ubi nos videret. Querit autem quare nathanael cui tantum testimonium probavit filius dei: iter. xij. apostolos non invenit. Intelligere autem debemus ipsum eruditum fuisse et peritum legis: propterea noluit illum dominus iter discipulos ponere: quod ideota elegit unde perfunderet mundum. Volens enim superbo frangere ceruices: non quesivit per oratorem piscatorem: sed de piscatore lucratum est imperatorem. Magnus cyprianus orator: sed prius Petrus piscator: per quem postea crederet non tantum orator: sed etiam imperator.

CA. II.

Et die tertia nuptie facte sunt in cana galilee: et erat mater iesu ibi. Vocatus est autem et iesus et discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino: dicit mater